

Prof. dr hab. Danuta Rucińska
UNIWERSYTET GDAŃSKI
Wydział Ekonomiczny

JAKA POWINNA BYĆ
STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO
MIASTA I GMINY PASŁĘK?

Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego to ważny dokument wyznaczający cele rozwoju i zadania do realizacji samorządom regionalnym i lokalnym, którym wraz z wprowadzeniem „Ustawy o samorządzie terytorialnym” i kolejnymi aktami prawnymi przekazano znaczną część władzy ze szczebla centralnego. Od tego momentu lokalne służby publiczne przestały spełniać jedynie funkcje wykonawcy planowych ustaleń - wytycznych planów wyższych szczebli, często egzogenicznych w stosunku do miast, gmin, regionów, a stały się samodzielными podmiotami gospodarującymi i kształtującymi warunki sprzyjające lokalnemu rozwojowi. Tym samym powierzono im rolę inicjatywne i koordynacji działań w zakresie funkcjonowania i rozwoju w skali określonych jednostek terytorialnych - województw, powiatów, gmin i miast.

Demokratyzacja życia i zarządzania, nowe obowiązki w warunkach gospodarki rynkowej oraz dążenie ku wspólnej Europie spowodowały potrzebę określenia drogi realnego rozwoju i procedur usprawniających procesy decydowania o regionalnej i lokalnej gospodarce w Polsce. Tym celom właśnie winna służyć strategia, podstawowy element **planowania strategicznego** w określonej skali, w której sformułowane winny być programy, zasady, kierunki, priorytety, cele i zadania oraz określone tempo perspektywicznego rozwoju wyodrębnionej, konkretnej jednostki terytorialnej. Zwłaszcza w warunkach gospodarki rynkowej **planowanie strategiczne** uznaje się za **podstawową i konieczną formę działania** wobec dynamicznych przeobrażeń w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i ekologicznej.

Strategia jest narzędziem służącym do wyprzedzania lub neutralizowania potencjalnych zagrożeń o charakterze rynkowym, społecznym, technologicznym, 2 itd. na obszarze dla którego została przygotowana..

Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego jest też **źródłem informacji** o danej jednostce terytorialnej. Tak jak biznes plan czy plan marketingowy w firmie, powinna być ona:

- podstawą długookresowej polityki ekonomicznej, społecznej, przestrzennej i finansowej władz regionalnych i lokalnych,

- „podręcznikiem” z przedmiotu „racjonalne gospodarowanie”

- punktem odniesienia podejmowanych przez nie decyzji.

Posiadanie strategii rozwoju przynosi wiele **korzyści** zarówno mieszkańcom określonych jednostek terytorialnych, jak i władzom, reprezentujących ich interesy na różnych szczeblach i w różnych formach instytucjonalnych. Pewną **niedogodnością** z tytułu posiadania strategii rozwoju, o ile w ogóle w takim aspekcie należy ją postrzegać, jest ograniczenie swobody działania władz, wynikające z faktu wskazania konkretnych zasad i zakresu jej zachowań decyzyjnych. Z całą pewnością jednak działa mobilizująco na rzecz realizacji określonych w niej zadań.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż budowa strategii - „**kontraktu dla regionu, gminy, miasta**”, w którym porozumiewać się będą:

- z jednej strony np. Miasto i Gmina Pasłęk,

- z drugiej zaś władze samorządowe regionu (woj. warmińsko - mazurskie) lub dysponenti środków UE

jest poważnym zadaniem dla samorządowców tych jednostek i to tym trudniejszym, iż wymaga zapewnienia jej realizacji przez społeczności lokalne. Akceptacja ta jest konieczna w celu jej sprawnego wprowadzenia w życie przy uwzględnieniu interesów wszystkich grup społecznych. Pamiętać przy tym należy, iż:

- przyjęte warianty strategicznego rozwoju każdego miasta i każdej gminy u progu XXI wieku muszą być prospołeczne, proedukacyjne, proinnowacyjne, prokonkurencyjne i proekologiczne,

- przyjęte warianty muszą być spójne ze strategią województwa (w tym przypadku województwa warmińsko - mazurskiego),

- tworzenie strategii rozwojowej województwa, miasta i gminy jest procesem

ciągłym. w którym należy wykorzystywać zarówno dotychczasowy dorobek planistyczny, jak i programy potencjalnej restrukturyzacji gospodarki lokalnej i regionalnej.

Strategia to **nowe podejście do planowania strategicznego**, bowiem dotychczasowe strategie rozwoju społeczno - gospodarczego jednostek terytorialnych w znakomitej większości przypadków akcentowały bardziej cele niż środki ich realizacji. Tym samym stanowiły mało realną listę pobożnych życzeń społeczności lokalnych i regionalnych niż faktyczny scenariusz realizacji określonych celów. Nie wskazywały też instrumentów finansowych i prawnych ich realizacji.

Przygotowanie scenariusza rozwoju Miasta i Gminy Pasłęk **winno być w pełni skorelowane ze Strategią dla Polski do 2020, Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego, a w szczególności ze Strategią Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego**. Postępowanie w tym zakresie, a w szczególności w planowaniu regionalnym, powinno być silnie współzależne. Takie podejście wzmacnia pozycję struktur lokalnych w tym Miasta i Gminy w ubieganiu się o ewentualne środki finansowe zewnętrzne i pomocowe z zagranicy - przedakcesyjne i strukturalne.

Miasto i Gmina Pasłęk stanowią wspólnotę, dla której bardzo ważne są realnie określone ramy i cele rzeczywistego rozwoju, priorytety oraz programy działania w skali lokalnej i ponadlokalnej. Ważne są też projekty realizacji inwestycji tym bardziej, iż środki własne na realizację polityki regionalnej i lokalnej są i pozostaną nadal bardzo skromne, a zaangażowane w nich są oraz w przyszłości do dyspozycji pozostaną finanse publiczne i unijne. W świetle badań naukowych Gmina Pasłęk jest obszarem bezpośredniego ciężenia miasta, współzależnego rozwoju obu jednostek przy niestety jednak niskim, syntetycznym wskaźniku atrakcyjności inwestycyjnej.

Dla Miasta i Gminy Pasłęk przygotowana została robocza wersja Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego na lata 2001 - 2015. To bardzo ambitne przedsięwzięcie władz lokalnych, tym bardziej, że na tym poziomie samorządności nie było to działanie obligatoryjne, choć jak wcześniej wskazano, niezwykle przydat-

ne z punktu widzenia kompleksowego i zarazem partnerskiego zarządzania rozwojem w skali lokalnej i ubiegania się o środki na rozwój. Jest ona wspólnym przedsięwzięciem przedstawicieli różnych szczebli samorządu terytorialnego oraz uczestników lokalnego życia społeczno - gospodarczego.

Wykorzystanie niezbędnych, często unikatowych informacji na temat szczególnych uwarunkowań rozwoju Miasta i Gminy, jak miało to miejsce w niniejszym przypadku, sprzyja konstruowaniu realnego planu przedsięwzięć strategicznych, a potem ich finansowaniu ze współudziałem wszystkich szczebli - samorządowego, 4 budżetu Państwa, Unii Europejskiej i kapitału prywatnego. Podkreślić należy, iż w warunkach rozwijającej się gospodarki rynkowej, wobec konieczności przewyższania rozlicznych słabości regionalnej i lokalnej gospodarki, choćby w zakresie promocji Miasta i Gminy, rozwoju redukującej bezrobocie przedsiębiorczości, turystyki, różnych sektorów użyteczności publicznej itd. szczególnie ważne jest publiczno - prywatne partnerstwo. **Uspołecznienie uczestnictwa nad przygotowaniem strategii stanowi o prawidłowej procedurze jej przygotowania**, sprzyja eliminowaniu tendencyjności i osiągnięciu pożądaných rezultatów w bliższej i dalszej przyszłości, jest zwiastunem jej dobrej jakości.

Jeżeli „Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego województwa warmińsko - mazurskiego” do roku 2015 również powstała według metody społeczno - eksperckiej, to znajdujemy tutaj pożądaný punkt wspólny w zakresie stosowanej metodologii dzieła przyjętej przy opracowywaniu Strategii Miasta i Gminy Pasłęk.

Przygotowanie „**Strategii....**” oraz programu jej realizacji będzie istotną „kartą przetargową” przy ubieganiu się o zewnętrzne środki finansowe przeznaczone na wspieranie rozwoju miast i gmin na takich samych zasadach jak samorządy powiatowe i wojewódzkie. Nade wszystko jest ona szczególnie ważna w świetle zasad ubiegania się o przyznawanie środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i środki z Funduszu Spójności. Ich przeznaczenie określone zostanie w Narodowym Planie Rozwoju (NPR), którego ostateczna wersja zostanie przyjęta w bieżącym roku. Wszystkie polskie regiony zostaną objęte „celem pierwszym” funduszy strukturalnych, który zakłada wspieranie rozwoju społeczno - gospodarczego biedniejszych obszarów, aby mogły one dorównać średniej rozwoju UE. Do takich regionów należy województwo warmińsko - mazurskie, a zatem i Miasto oraz Gmina Pasłęk.

W **Strategii...** uwzględniono ten aspekt, słusznie zachowując jednak umiar-

kowany optymizm. Wynika on z pewnością z ustawowego trybu finansowania polityk wspierania rozwoju regionalnego, utrwalającego administrowanie nim z poziomu z tzw. Centrali. Głównym bowiem miejscem koncentracji środków publicznych przeznaczonych na wspieranie procesów rozwoju regionalnego jest budżet państwa, a podstawowym instrumentem wykonywania rządowej polityki w tej dziedzinie są dotacje celowe. Stąd wydaje się, iż władze lokalne winny jak najszybciej zgłosić postulat przyśpieszenia prac nad zmianami w ustawodawstwie zmieniającymi procedury uruchamiania znaczącej części funduszy europejskich w sposób zdecentralizowany. 5

Umiarkowany optymizm wynika zapewne również ze świadomości jej Autorów o ograniczonej hojności Unii Europejskiej i sprawności absorbowania funduszy europejskich oraz braku czytelnych podstaw prawnych w zakresie ich wykorzystania. Na te elementy dodatkowo nakłada się niska sprawność funkcjonalna w samorządach gminnych, której syntetyczny wskaźnik, w świetle dla woj. warmińsko - mazurskiego wynosi -76 i w świetle wartości przeciętnej dla całego kraju plasuje je na przedostatniej, 15 pozycji (pierwszą pozycję zajmuje Opolskie, ostatnia zaś Podlaskie).

Prawidłowo przygotowana strategia społeczno - gospodarczego rozwoju winna być podstawowym standardem unijnym i zawierać się przynajmniej w trzech podstawowych częściach.

Pierwsza część powinna być **diagnozą stanu**, określającą podstawowe zjawiska i procesy, jakie aktualnie zachodzą w Mieście i Gminie Pasłęk. Winna być ona ekspercką próbą zidentyfikowania zjawisk i procesów, które występują aktualnie na terenie Miasta i Gminy Pasłęk. Należałoby zatem dokonać syntetycznej charakterystyki tych jednostek, ich środowiska przyrodniczego, społeczności lokalnej i problemów społecznych, gospodarki (infrastruktury, w ujęciu sektorowym - przemysł, rolnictwo i obszary wiejskie, turystyka itd. oraz problemowym - eksport, inwestycje, innowacje, prywatyzacja).

W tej części strategii szczególnie ważne jest rzetelne podejście przy prezentacji Miasta i Gminy:

- na tle innych pozostałych gmin województwa (regionu),
- w analizie SWOT wskazując na słabe i silne strony oraz szanse i możliwości społeczno - gospodarczego ich rozwoju. Trafność ich odczytania i ustalenia na takiej podstawie priorytetów rozwojowych przesądzi o skali uruchamianych w przyszłości

środków, które posłużą wzrostowi gospodarczemu Pasłęka, jego konkurencyjności i poprawie życia lokalnej społeczności.

W drugiej części należało przedstawić **obraz uwarunkowań** tworzących szanse i zagrożenia dla miasta i gminy. Za najważniejsze zagadnienia w tym zakresie należało uznać:

- lokalne i regionalne uwarunkowania tworzenia strategii,
- społeczne i gospodarcze uwarunkowania zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Pasłęk,
- uwarunkowania kształtowania lokalnego ładu przestrzennego,
- sporządzenie profili Miasta i Gminy z uwzględnieniem zasobów ludzkich, budżetu, gospodarki, infrastruktury, opracowań planistycznych.

Przyjęcie metody profili umożliwia jednolitą charakterystykę obu jednostek terytorialnych, zastosowanie identycznych parametrów i kryteriów oceny stanu, sprawdzenie do wspólnego mianownika i porównanie tych samych zjawisk społecznych i ekonomicznych w mieście i gminie.

Wreszcie trzecią część winien stanowić **właściwy dokument - Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego miasta, gminy, województwa**, gotowy do formalnego zaakceptowania i uchwalenia przez władzę publiczną, z:

- opisaną procedurą jej przygotowania,
- syntetyczną charakterystyką jednostek terytorialnych,
- jednoznacznie określoną wizją i misją rozwoju,
- czytelnymi priorytetami działania, celami i zadaniami,
- określonymi warunkami realizacji i jej monitoringu,
- wyznaczonymi kierunkami rozwoju z uwzględnieniem konieczności ich dostosowania do funkcjonowania w strukturze Unii Europejskiej.

W „**Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta i Gminy Pasłęk**” powinny znaleźć się wyżej wymienione elementy. W roboczym egzemplarzu większość z nich uwzględniono, ze zróżnicowanym jednak rozłożeniem akcentów merytorycznych (np. bardzo silnym wyeksponowaniem determinantów finansowania, i słusznie, bowiem bez niego rozwój nie jest możliwy, słabym - programu zrównoważonego rozwoju jako czynnika trwałego wzrostu Miasta i Gminy, mało precyzyjnym

określeniem wizji rozwoju i misji i minimum założeń działań promocyjnych miasta i gminy). W wersji ostatecznej z pewnością zostanie uzupełniona i wzbogacona graficznie, co zadecyduje o większej przejrzystości opracowania.

W „Strategii... wyeksponowano następujące **priorytety i cele rozwoju Miasta i Gminy Pasłęk do roku 2015**. Są to w kolejności:

I. Aktywizacja gospodarcza miasta oraz restrukturyzacja i aktywizacja gospodarcza wsi, której odpowiada cel zwiększenia dochodów własnych miasta poprzez rozwój przedsiębiorczości;

II. Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i aktywności w celu podnoszenia poziomu wykształcenia do standardów europejskich, zwiększenie przedsiębiorczości, zdolności adaptacji mieszkańców na rynku, rozwój systemu adaptacji ustawicznej, pobudzenie aktywności obywateli;

III. Turystyki i agroturystyka. Celem nadrzędnym tego priorytetu jest rozwój sektora usług turystycznych, kreowanie popytu na zdrową żywność, wspieranie procesów restrukturyzacji wsi;

IV. Równoważenie rozwoju i wzrost jakości życia. Odnośnym celem jest zrównoważony rozwój jako cel i misja, poprawa bytu mieszkańców, wzrost świadomości ekologicznej;

V. Rozwój instytucjonalny organizacji i zarządzania rozwojem miasta i gminy w celu kształtowania społeczeństwa informacyjnego, funkcjonalnej komunikacji ze światem zewnętrznym i monitorowania wdrażania strategii rozwoju.

Przyjęte dla Miasta i Gminy Pasłęk priorytety zamykają się w formule **przedsiębiorczość - edukacja - infrastruktura - środowisko**. Nawiązują one do najważniejszych wyzwań zawartych w Strategii dla Polski 2000. A zatem kolejny już raz pojawia się zasada spójności planowania i programowania rozwoju terytorialnego. Realizacja postawionych celów jest kapitałochłonna i będzie wymagała silnego inwestowania. Powstaje więc problem racjonalnego podziału środków (własnych, dotacji, subwencji) przeznaczonych na rozwój w skali lokalnej i efektywnego ich wykorzystania, z potencjalnymi, które nadejdą do Polski z Unii Europejskiej włącznie.

Od tego momentu w zasadzie należałoby rozpocząć merytoryczną dyskusję i spularyzować stanowiska, na ile realne są owe priorytety i cele w świetle założeń strategicznych rozwoju Miasta i Gminy Pasłęk. Należałoby również dokonać przybli-

żonej symulacji kosztów, choćby przybliżonego rachunku kosztów towarzyszących w przyszłości inwestycji, bo co do korzyści i potencjalnych efektów na pewno nie ma zastrzeżeń. Należałoby zatem powołać się na wcześniejsze rozważania na temat możliwości finansowania rozwoju przez kapitał zewnętrzny konfrontując z możliwościami własnymi Miasta i Gminy. Trzeba by również wskazać na konkretne źródła wzrostu dochodów własnych miasta i gminy w krótkim i średnim okresie, oszacować potencjalne fundusze osób prywatnych, inwestorów oraz środki gminne oraz zastanowić się, czy wobec braku działań marketingowych i programu promocji ze strony 8 władz lokalnych jest on możliwy. Czy ów brak promocji Pasłęka i jego regionu nie okaże się w przyszłości przegapioną szansą?

Pytanie kolejne - na ile władze lokalne są zdolne do wykreowania lokalnych, regionalnych funduszy inwestycyjnych np. opartych częściowo na własnych aktywach (nieruchomościach), lub na środkach pomocowych (Phare, o ile na ten cel byłyby przeznaczone)? To trudny rachunek, lecz może warto go dokonać, pamiętając, iż bieżący budżet pozwala z pewnością na administrowanie, lecz brakuje go na inwestowanie a nawet na dotowanie edukacji, służby zdrowia, kultury, itd.

Pamiętać również należy o tym, iż gospodarka lokalna musi mieć oparcie w samodzielności finansowej na wszystkich szczeblach zarządzania. W obecnym kształcie samorządności lokalnej w Polsce największe predyspozycje i warunki do samodzielności finansowej mają gminy i ten atut należałoby wykorzystać.

Kilka aspektów jednak wymaga podkreślenia. Po pierwsze to **chęć działania i kreowanie aktywności** na rzecz rozwoju miasta i gminy, **poszukiwań nowych i nowatorskich rozwiązań** wobec dość trudnej sytuacji gospodarczej i w kierunku kreowania aktywności społeczności lokalnej. Takie inicjatywy są pożądane a działania w tym kierunku niezbędne.

Po drugie, **krzewienie idei przedsiębiorczości**, a więc racjonalizacji gospodarowania.

Przy tak sformułowanym postulacie obowiązkiem władz lokalnych powinno być stworzenie właściwego klimatu sprzyjającego rozwojowi wszelkiej działalności gospodarczej, w tym małych i średnich przedsiębiorstwach, biznesu. Wyeksponowanie przedsiębiorczości jako **najważniejszego priorytetu rozwoju** wskazuje na jej znaczenie dla poprawy warunków życia społeczności lokalnej i kondycji ekonomicznej **Miasta i Gminy Pasłęk**. Wobec zagrożeń jej rozwoju istotną decyzją władz lokalnych

okazała się m. in. idea uruchomienia programu strategicznego, a więc przygotowanie **Strategii...**

Instrumentami popytowymi rozwoju przedsiębiorczości powinny być m.in.:

- likwidowanie barier administracyjnych,
- upowszechnianie nowoczesnych technologii,
- rozwój doradztwa gospodarczego,
- promowanie rozwoju funduszy inwestycyjnych,
- ukierunkowana edukacja,
- budowa infrastruktury - transportowej, informatycznej, teleinformatycznej
- wspieranie rozwoju lokalnych instytucji działających w zakresie przedsiębiorczości.

9

Zharmonizowane oddziaływanie instrumentami popytowymi przedsiębiorczości będzie wyrazem systemowego podejścia do realizacji założonych celów i zadań strategicznych oraz stymulatorem rozwoju w skali Pasłęka i Gminy, pod warunkiem jednak uruchomienia systemu bezpieczeństwa ekonomicznego w postaci pozafiskalnych warunków jej rozwoju takich jak: pomoc organizacyjna, leasing, promocja.

Z drugiej natomiast strony na realizację strategii rozwoju lokalnej przedsiębiorczości powinny nałożyć się dwa dalsze czynniki:

1. wiedza,
2. mechanizm współdziałania współczesnego przedsiębiorcy.

Chciałabym zatrzymać się nieco przy problematyce wiedzy - edukacji i nauce jako takiej, w tym ukierunkowanej na innowacyjność i przedsiębiorczość w Pasłęku.

Należy odwołać się tutaj do oczywistej prawdy, że wzrost gospodarczy jest bezpośrednio zależny od wiedzy, przy czym nie jest ważne jakiej skali działania on dotyczy. Harmonizując oddziaływanie czynników popytu przedsiębiorczości głównym przedmiotem koncentracji i praktyk gospodarowania w przyszłości w Pasłęku powinien być człowiek oraz jego wiedza i umiejętności.

W ostatnim dziesięcioleciu żaden rząd nie nadał priorytetu edukacji i nauce. Z tego powodu narosły wyraźne zaległości w zakresie kompetencji cywilizacyjnych (niski stopień absorbowania informacji kierowanych przez nowoczesne media, brak czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, marginalizacja obecności głównych strumieni komunikacji społecznej, znikomy udział w kreowaniu idei, patentów, produktów inteligentnych), a niski stopień innowacyjności polskiej gospodarki, w tym

stosowania marketingu w praktykach przedsiębiorstw stał się jedną z najpoważniejszych barier rozwoju kraju i jego regionów.

Mówiąc o przyszłości z pełnym przekonaniem podnosimy kwestie sprawnego zarządzania, a więc sprawności i szybkości podejmowania trafnych decyzji, intelektualizacji działań w sferze gospodarowania, doskonałego menedżeryzmu, itd. Sprawny menedżer to osoba kreatywna, przedsiębiorcza o cechach przywódczych. Dzięki wiedzy, wyobraźni oraz zdolności do abstrakcyjnego myślenia przedsiębiorca posiada umiejętności oceny procesów ekonomicznych i społecznych, identyfikowania szans i zagrożeń firmy oraz wykorzystywania ich jako informacji przy podejmowaniu decyzji.

Młode pokolenie Polaków jest coraz bardziej świadome zachodzących w skali globalnej i lokalnej procesów. Coraz bardziej je akceptuje, precyzuje swoje oczekiwania względem edukacji i wiąże z nimi swoje wybory oraz przyszłe życie. Z punktu widzenia długofalowego rozwoju Miasta i Gminy należałoby potrzebę kształcenia, w tym kształcenia ustawicznego, rozważać w kategorii wartości dla Pasłęka.

Ze społecznego punktu postrzegania rozwoju innowacyjności i przedsiębiorczości wykształcenie niewątpliwie stanowi najlepszą przepustkę do atrakcyjnego zawodu i osobistej kariery. Dla Miasta i Gminy Pasłęk jest ono najpewniejszą gwarancją postulowanego w Strategii... rozwoju i możliwości zaktywizowania lokalnego, produkcyjnego potencjału.

Jakie zasoby edukacyjne tkwią na omawianym obszarze?

Otóż spośród ok. 20 tys. mieszkańców Miasta i Gminy 89 proc. stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Z 57 proc. ludności w wieku produkcyjnym ok. 13 proc. stanowią bezrobotni. Są to najczęściej osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, podstawowym i średnim zawodowym. Założyć zatem należy, iż ponad 50 proc. mieszkańców Miasta i Gminy Pasłęk generować może popyt na różne formy kształcenia. Jednocześnie w Mieście i Gminie znajduje się: 2 przedszkola, 7 szkół podstawowych, 2 gimnazja, 1 liceum ogólnokształcące, 3 zasadnicze szkoły zawodowe, 5 szkół średnich o profilu technicznym. Brakuje szkół policealnych, pomaturalnych, wyższych lub ich filii. Wyraźnie zatem rysuje się problem dostępności pasłęckiej młodzieży do wiedzy na poziomie wyższym w tym również do studiów podyplomowych.

Szansą dla młodzieży są jednak uczelnie wyższe zlokalizowane w niezbyt odległych miastach akademickich - Gdańsku, Sopocie i Gdyni (ok. 80 km), Olsztynie

(90 km) czy też w Elblągu (20 km). Problem jednak w tym, że młodzież wybierając studia stacjonarne w większym mieście najczęściej opuszcza na zawsze rodzinne strony. Miasto i Gmina Pasłęk muszą zatem stworzyć młodzieży przyjazne warunki do jej powrotu, m.in. poprzez uruchomienie instrumentarium rozwoju przedsiębiorczości.

Na zakończenie chciałabym również nawiązać do trzeciego w kolejności priorytetu rozwoju społeczno - gospodarczego Miasta i Gminy Pasłęk dotyczącego rozwoju sektora usług turystycznych i agroturystycznych. Słusznym założeniem jest konieczność opracowania i wdrożenia rozwoju tej sfery działalności. Wykorzystując walory środowiska naturalnego i aktywności społecznej można zmniejszyć poziom zatrudnienia w rolnictwie i stworzyć miejsca pracy w działalności pozarolniczej i poprzez wytwarzanie pożądanego jakości produktu turystycznego i agroturystycznego kreować poprawę jakości życia mieszkańców. Wśród najważniejszych kryteriów określających atrakcyjność rynku i produktów turystycznych należy wymienić m. in. :

- wzrost popytu na usługi turystyczne i agroturystyczne,
- perspektywy rozwoju turystyki i agroturystyki na danym obszarze,
- model wypoczynku,
- kwalifikacje w zakresie organizacji turystyki i agroturystyki,
- zorganizowanie działań na rynku usług turystyki na obszarze miasta i gminy,
- działania promocyjne,
- dostępność komunikacyjna,
- wizerunek Miasta i Gminy Pasłęk,
- konkurencyjność cenowa,
- konkurencyjność jakościowa,
- możliwości usługowe,
- walory turystyczne.

Pamiętać przy tym należy, iż najważniejsze jest spełnienie oczekiwań turysty. Niezwykle ważne jest przy tym zapewnienie mu bezpieczeństwa. W agroturystyce wymaganą infrastrukturę stanowią:

- baza noclegowa w gospodarstwach rolnych,
- baza gastronomiczna w gospodarstwach i zajazdach,
- urządzenia rekreacyjne wykorzystujące lokalne zasoby,
- telekomunikacja i dostępność komunikacyjna,
- ścieżki dydaktyczne i szlaki turystyczne,

- gospodarstwa rolne z atestem Eko - landu lub Polskiego Towarzystwa Rolnictwa Ekologicznego,

12

- punkty sprzedaży żywności ekologicznej,

- małe oczyszczalnie ścieków,

- gazyfikacja i kanalizacja obszarów wiejskich.

Na ile Miasto i Gmina Pasłęk są przygotowane do przyjęcia turystów? Wymagana infrastruktura turystyczna i paraturystyczna stanowią niezbędne wyposażenie i podstawę tworzenia produktu turystycznego u progu XXI wieku.

Pozwolę sobie ominąć dwa dalsze priorytety, jakie przyjęto do realizacji do roku 2015 w Mieście i Gminie Pasłęk. W moim przekonaniu, przy aktualnym i zakładanym potencjale rzeczowym i finansowym będą one w części możliwe do faktycznej realizacji współzależnie z omówionymi wcześniej trzema postulatami, albo też w odległej raczej przyszłości.